I

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 3603/93 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 1993

για τον προσδιορισμό των εννοιών που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των απαγορεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 104 και στο άρθρο 104 Β παράγραφος 1 της συνθήκης

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 104 Β παράγραφος 2,

την πρόταση της Επιτροπής (1),

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2),

Εκτιμώντας:

ότι το άρθρο 104 και το άρθρο 104 Β παράγραφος 1 της συνθήκης εφαρμόζονται άμεσα· ότι, εάν παραστεί ανάγκη, οι έννοιες που χρησιμοποιούνται στα άρθρα αυτά μπορούν να προσδιοριστούν·

ότι πρέπει, ιδίως, να διευκρινισθούν οι όροι: «υπεραναλήψεις» και «άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις» του άρθρου 104 της συνθήκης, ιδίως ως προς την αντιμετώπιση απαιτήσεων υφισταμένων προ της 1ης Ιανουαρίου 1994·

ότι είναι επιθυμητό οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών που συμμετέχουν στην τρίτη φάση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ΟΝΕ) να εισέλθουν σ' αυτήν έχοντας στο ενεργητικό τους διαπραγματεύσιμες απαιτήσεις και υπό συνθήκες αγοράς, ιδίως προκειμένου να δοθεί η επιθυμητή ευελιξία στη νομισματική πολιτική του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και να καταστεί δυνατή η κανονική συνεισφορά των διαφόρων εθνικών κεντρικών τραπεζών, που συμμετέχουν στη νομισματική ένωση, στα μεταξύ τους διανεμητέα νομισματικά έσοδα·

ότι οι κεντρικές τράπεζες που θα έχουν ακόμη έναντι του δημόσιου τομέα, μετά την 1η Ιανουαρίου 1994, απαιτήσεις που δεν είναι διαπραγματεύσιμες ή που συνοδεύονται από συνθήκες άλλες από τις συνθήκες αγοράς, θα πρέπει να μπορούν να μετατρέπουν αργότερα αυτές τις απαιτήσεις σε διαπραγματεύσιμους τίτλους σταθερής ημερομηνίας λήξης και υπό συνθήκες αγοράς·

ότι το πρωτόκολλο για ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας προβλέπει, στο σημείο 11, ότι η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου μπορεί να διατηρήσει την ευχέρεια «Ways and Means» έναντι της Τράπεζας της Αγγλίας, εφόσον το Ηνωμένο Βασίλειο δεν έχει μεταβεί στην τρίτη φάση· ότι θα πρέπει να επιτραπεί η ρύθμιση του προβλήματος της μετατροπής του διαθέσιμου ποσού αυτής της ευχέρειας σε διαπραγματεύσιμους τίτλους με προθεσμία λήξης και υπό συνθήκες αγοράς, εάν το Ηνωμένο Βασίλειο μεταβεί στην τρίτη φάση της ΟΝΕ·

ότι το πρωτόκολλο σχετικά με την Πορτογαλία προβλέπει ότι επιτρέπεται στην Πορτογαλία να διατηρήσει σε ισχύ τη δυνατότητα που έχει δώσει στις αυτόνομες περιοχές των Αζορών και της Μαδέρας να απολαύουν άτοκης πιστωτικής διευκολύνσεως της Τράπεζας της Πορτογαλίας, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από την ισχύουσα πορτογαλική νομοθεσία, καθώς και ότι η Πορτογαλία αναλαμβάνει να καταβάλει κάθε προσπάθεια προκειμένου να θέσει τέρμα στην προαναφερόμενη πιστωτική διευκόλυνση το ταχύτερο δυνατό·

ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα προσήκοντα μέτρα ώστε οι απαγορεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 104 της συνθήκης να εφαρμόζονται πραγματικώς και πλήρως· ότι, ιδίως, οι αγορές που πραγματοποιούνται στη δευτερογενή αγορά δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για την παράκαμψη του στόχου που επιδιώκεται με το άρθρο αυτό·

ότι, εντός των ορίων του παρόντος κανονισμού, η απευθείας αγορά, από την κεντρική τράπεζα κράτους μέλους, διαπραγματεύσιμων χρεωγράφων εκδοθέντων από το δημόσιο τομέα άλλου κράτους μέλους δεν προβλέπεται να συμβάλλει στην εξαίρεση του δημόσιου τομέα από την πειθαρχία των μηχανισμών της αγοράς, όταν οι αγορές αυτές γίνονται μόνον χάριν διαχείρισης των συναλλαγματικών αποθεμάτων·

ότι, μη θιγομένου του ρόλου της Επιτροπής κατά το άρθρο 169 της συνθήκης, εναπόκειται στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα και εν συνεχεία στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, βάσει του άρθρου 109 ΣΤ παράγραφος 9 και του άρθρου 180 της συνθήκης, να μεριμνούν ώστε οι εθνικές κεντρικές τράπεζες να τηρούν τις εκ της συνθήκης υποχρεώσεις τους·

ότι οι πιστώσεις που χορηγούνται εντός της ημέρας εκ μέρους των κεντρικών τραπεζών μπορεί να είναι χρήσιμες για την καλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών· ότι, συνεπώς, οι πιστώσεις του τύπου αυτού προς το δημόσιο τομέα συμβιβάζονται με τους στόχους του άρθρου 104 της

(1) ΕΕ αριθ. C 324 της 1. 12. 1993, σ. 5, και ΕΕ. αριθ. C 340 της 17. 12. 1993, σ. 3.

(2) ΕΕ αριθ. C 329 της 6. 12. 1993, και απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1993 (δεν δημοσιεύθηκε ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα).

συνθήκης, εφόσον απαγορεύεται η επέκτασή τους και στην επόμενη ημέρα·

ότι δεν πρέπει να εμποδιστεί η εκ μέρους των κεντρικών τραπεζών άσκηση της λειτουργίας «Ταμία του κράτους»· ότι, μολονότι η εκ μέρους των κεντρικών τραπεζών είσπραξη επιταγών εκδοθεισών από τρίτους υπέρ του δημόσιου τομέα μπορεί, ενίοτε, να ενέχει πίστωση, δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι το άρθρο 104 της συνθήκης απαγορεύει την πρακτική αυτή, όταν συνολικά δεν καταλήγουν να συνιστούν πίστωση προς το δημόσιο τομέα·

ότι η εκ μέρους των κεντρικών τραπεζών διακατοχή μεταλλικού νομίσματος, εκδιδομένου από το δημόσιο τομέα και φερομένου εις πίστωση αυτού, συνιστά μορφή άτοκης δανειοδότησης του δημόσιου τομέα· ότι, ωστόσο, αν αφορά μικρά μόνο ποσά, η πρακτική αυτή δεν θίγει την αρχή του άρθρου 104 της συνθήκης και, συνεπώς, μπορεί να γίνει παραδεκτή εντός των ορίων του παρόντος κανονισμού, ενόψει των πιθανών δυσχερειών από μια πλήρη απαγόρευσή της·

ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αντιμετωπίζει, λόγω της επανένωσης, ιδιαίτερες δυσκολίες τήρησης του θεσπιζόμενου ορίου για τα διαθέσιμα αυτά και ότι ενδείκνυται εδώ να χορηγηθεί υψηλότερο ποσοστό για μια περιορισμένη περίοδο·

ότι η χρηματοδότηση εκ μέρους των κεντρικών τραπεζών των υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα έναντι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ή υποχρεώσεων που εκπηγάζουν από την εφαρμογή του μηχανισμού μεσοπρόθεσμης χρηματοδοτικής στήριξης εντός της Κοινότητας μεταφράζεται σε απαιτήσεις έναντι της αλλοδαπής που συνιστούν ή είναι εξομοιώσιμες με αποθεματικά στοιχεία ενεργητικού και καλό θα ήταν, συνεπώς, να επιτραπούν·

ότι οι δημόσιες επιχειρήσεις εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 104 και του άρθρου 104 Β παράγραφος 1 και ότι ορίζονται στην οδηγία 80/723/ΕΟΚ της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 1980 σχετικά με τη διαφάνεια στις χρηματοπιστωτικές σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των δημοσίων επιχειρήσεων (1),

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 104 της συνθήκης, νοούνται ως:

α) «υπεραναλήψεις»: κάθε διάθεση χρηματικών πόρων υπέρ του δημόσιου τομέα, η οποία λαμβάνει τη μορφή ή ενδέχεται να λάβει τη μορφή χρεωστικού υπολοίπου στο σχετικό λογαριασμό·

β) «άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις»:

i) κάθε απαίτηση έναντι του δημοσίου που θα υφίσταται την 1η Ιανουαρίου 1994, εξαιρουμένων των απαιτήσεων με προθεσμία λήξης που αποκτήθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή,

ii) κάθε χρηματοδότηση υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα έναντι τρίτων,

iii) με την επιφύλαξη του άρθρου 104 παράγραφος 2 της συνθήκης, κάθε πράξη με το δημόσιο τομέα που λαμβάνει ή ενδέχεται να λάβει τη μορφή απαίτησης έναντι αυτού.

2. Δεν θεωρούνται μέσα διακράτησης χρέους κατά την έννοια του άρθρου 104 της συνθήκης οι τίτλοι που αγοράστηκαν από το δημόσιο τομέα προκειμένου να εξασφαλιστεί η μετατροπή σε διαπραγματεύσιμους τίτλους με προθεσμία λήξης και υπό συνθήκες αγοράς:

— απαιτήσεων με προθεσμία λήξης που αγοράστηκαν πριν την 1η Ιανουαρίου 1994 και δεν είναι διαπραγματεύσιμοι ή υπό συνθήκες αγοράς, υπό τον όρο ότι η προθεσμία λήξης των τίτλων δεν είναι μεταγενέστερη της προθεσμίας λήξης των εν λόγω απαιτήσεων,

— του διαθέσιμου ποσού της ευχέρειας «Ways and Means» της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου έναντι της Τράπεζας της Αγγλίας, μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία το Ηνωμένο Βασίλειο θα μεταβεί, ενδεχομένως, στην τρίτη φάση της ΟΝΕ.

Άρθρο 2

1. Κατά τη δεύτερη φάση της ΟΝΕ, οι αγορές από την κεντρική τράπεζα ενός κράτους μέλους διαπραγματεύσιμων χρεωγράφων του δημόσιου τομέα άλλου κράτους μέλους δεν θεωρούνται απευθείας αγορές κατά την έννοια του άρθρου 104 της συνθήκης, υπό τον όρο ότι πραγματοποιούνται αποκλειστικά για λόγους διαχείρισης των συναλλαγματικών αποθεμάτων.

2. Κατά το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, δεν θεωρούνται ως απευθείας αγορές κατά την έννοια του άρθρου 104 της συνθήκης οι αγορές που πραγματοποιούνται αποκλειστικά για λόγους διαχείρισης των συναλλαγματικών αποθεμάτων:

— από την κεντρική τράπεζα κράτους μέλους, που δεν συμμετέχει στην τρίτη φάση της ΟΝΕ, διαπραγματεύσιμων χρεωγράφων του δημόσιου τομέα άλλου κράτους μέλους,

— από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή την κεντρική τράπεζα κράτους μέλους που συμμετέχει στην τρίτη φάση της ΟΝΕ, διαπραγματεύσιμων χρεωγράφων του δημόσιου τομέα κράτους μέλους που δεν συμμετέχει στην τρίτη φάση.

Άρθρο 3

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως «δημόσιος τομέας» νοούνται τα θεσμικά ή άλλα όργανα της Κοινότητας, οι κεντρικές διοικήσεις, οι περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές και οι άλλοι δημόσιοι οργανισμοί ή επιχειρήσεις των κρατών μελών.

(1) ΕΕ αριθ. L 195 της 29. 7. 1980, σ. 35. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 93/84/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 254 της 12. 10. 1993, σ. 16).

Ως «εθνικές κεντρικές τράπεζες» νοούνται οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών, καθώς και το Νομισματικό Ινστιτούτο του Λουξεμβούργου.

Άρθρο 4

Οι πιστώσεις προς το δημόσιο τομέα εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών οι οποίες χορηγούνται εντός της ημέρας δεν θεωρούνται πιστωτική διευκόλυνση κατά την έννοια του άρθρου 104, εφόσον περιορίζονται στη συγκεκριμένη ημέρα και δεν είναι δυνατή καμία παράταση.

Άρθρο 5

Όταν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες λαμβάνουν από το δημόσιο τομέα, προς είσπραξη, επιταγές τρίτων και πιστώνουν το λογαριασμό του δημόσιου τομέα πριν χρεωθεί ο λογαριασμός της εκδότριας τράπεζας, δεν θεωρείται ότι υπάρχει πιστωτική διευκόλυνση κατά την έννοια του άρθρου 104 της συνθήκης, εφόσον έχει παρέλθει ένα προκαθορισμένο χρονικό διάστημα από την παραλαβή της επιταγής, το οποίο είναι εκείνο που αντιστοιχεί στο μέσο χρόνο που απαιτείται για την είσπραξη επιταγών από την κεντρική τράπεζα του συγκεκριμένου κράτους μέλους, έτσι ώστε η τυχόν διακύμανση (float) να προκύπτει κατ' εξαίρεση, να αντιπροσωπεύει μικρό ποσό και να ισοσταθμίζεται μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 6

Τα διαθέσιμα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών σε μεταλλικό νόμισμα που εκδίδει ο δημόσιος τομέας, και πιστώνονται σ' αυτόν, τα οποία αποτελούν μέχρι το 10 % του κυκλοφορούντος μεταλλικού νομίσματος, δεν θεωρούνται πιστωτική διευκόλυνση κατά την έννοια του άρθρου 104 της συνθήκης.

Για τη Γερμανία, έως τις 31 Δεκεμβρίου 1996, το ποσό αυτό ανέρχεται στο 15 %.

Άρθρο 7

Η χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες προς το δημόσιο τομέα για την εκπλήρωση υποχρεώσεων έναντι του ΔΝΤ ή υποχρεώσεων που προκύπτουν από την εφαρμογή του μηχανισμού μεσοπρόθεσμης χρηματοδοτικής στήριξης που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1969/88 [1] δεν θεωρούνται πιστωτική διευκόλυνση κατά την έννοια του άρθρου 104 της συνθήκης.

Άρθρο 8

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 104 και του άρθρου 104 Β παράγραφος 1, ως «δημόσιες επιχειρήσεις» νοούνται οι επιχειρήσεις στις οποίες το κράτος ή οι δημόσιες αρχές μπορούν να ασκήσουν άμεσα ή έμμεσα δεσπόζουσα επιρροή, είτε διότι οι επιχειρήσεις αυτές τους ανήκουν, είτε λόγω της συμμετοχής τους σε αυτές, είτε εξαιτίας των κανόνων που τις διέπουν.

Η δεσπόζουσα επιρροή τεκμαίρεται όταν, έναντι της επιχείρησης, οι δημόσιες αρχές άμεσα ή έμμεσα:

α) κατέχουν το μεγαλύτερο μέρος του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της επιχείρησης, ή

β) διαθέτουν την πλειψηφία των ψήφων που συνοδεύουν τα μερίδια που έχει εκδώσει η επιχείρηση, ή

γ) μπορούν να διορίζουν άνω του ημίσεως των μελών του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου της επιχείρησης.

2. Για τους σκοπούς του άρθρου 104 και του άρθρου 104 Β παράγραφος 1, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν αποτελούν τμήμα του δημόσιου τομέα.

Άρθρο 9

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1994.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 1993.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Ph. MAYSTADT

[1] Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1969/88 του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1988 για τη θέσπιση ενιαίου μηχανισμού μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών (ΕΕ αριθ. L 178 της 8. 7. 1988, σ. 1).